

Inför ett verkligt högkostnadsskydd i tandvården

Alla ska ha råd att ha bra tänder, inte bara de som kan betala dyra behandlingar. Så är det inte idag. Därför går Vänsterpartiet till val på ett verkligt högkostnadsskydd i tandvården så som i den vanliga sjukvården.

Under de senaste decennierna har välfärden steg för steg urholkats. Neddragningar, passivitet och naiv tro på marknaden har fått styra. Den utvecklingen vill Vänsterpartiet vända. Nu är det dags att bygga ut välfärden – att ta steg framåt.

Behovet av en jämlik tandhälsa

Sedan tandvårdsmarknaden avreglerades har priserna stigit kraftigt. De höga kostnaderna för undersökning och behandling gör att de som tjänar minst besöker tandläkaren mer sällan eller tvingas avstå från tandläkarbesök. De med väldigt låga inkomster har ingen nytta av dagens högkostnadsskydd eftersom det bara gäller kostnader över 3 000 kronor och endast är halva kostnaden som ersätts. Bra tänder har blivit en klassfråga.

Undersökningar visar att sviktande munhälsa påverkar individens förutsättningar på exempelvis arbetsmarknaden. Det är även dokumenterat att olika slags arbeten leder till ojämlikheter, såsom att industriarbetare som jobbar natt har en sämre munhälsa. Vänsterpartiets reformplaner för tandvården i Sverige syftar till ökad jämlikhet, förbättrad tillgänglighet och en bättre generell tandhälsa i befolkningen. En god tandhälsa förebygger allvarlig infektionssjukdom med risk för bland annat hjärt-kärlsjukdomar, samt allvarliga tandsjukdomar och behandlar vanligt förekommande tandbesvär i syfte att lindra smärta eller öka funktionalitet.

Många unga vuxna slutar att besöka tandvården i förebyggande syfte när de inte längre har tillgång till avgiftsfri tandvård. Tack vare Vänsterpartiet höjdes åldersgränsen för fri tandvård till 23 år från 2019. För personer mellan 23 och 29 år och för de som har fyllt 65 år fördubblades tandvårdsbidraget till 600 kronor. För vuxna mellan 30 och 65 år höjdes det till 300 kronor. Men vi behöver göra mycket mer.

Vänsterpartiets förslag

Vänsterpartiet går till val på att införa ett verkligt högkostnadsskydd inom tandvården. Förslaget innebär att 100 procent av patientens kostnader skulle subventioneras över 1 200 kronor per 12-månaders period.¹ Patienternas andel av

---

¹ Enligt modellen för högkostnadsskydd täcker subventioneringen kostnader för ersättningsberättigad tandvård som högst motsvarar respektive åtgärds referenspris, vilket

tandvårdskostnaderna i det statliga tandvårdsstödet skulle då sjunka från 63 procent till 33 procent med denna reform.

Den beräknade kostnaden för reformen utifrån 2023 års prisnivå är 6,5 miljarder kronor (SOU 2021:8). För att möjliggöra för tandvården att ställa om och genomföra satsningen i praktiken ska det införas stegvis och vara fullt utbyggd under mandatperioden.

Vinsterna med reformen är många. Ett enhetligt system som är lättförståeligt och väl etablerat bland befolkningen, likt det som gäller inom hälso- och sjukvården, ger sannolikt hög acceptans. Tandhälsa skulle genom denna reform bli en del av den universella svenska välfärdsmodellen och skulle tveklöst innebära en progressiv landvinning. Fördelningseffekten är god eftersom patientandelen av avgiften för tandvård minskar och den skattefinansierade delen ökar.

Enligt Konjunkturinstitutet finns det ett utrymme för ofinansierade finanspolitiska åtgärder som uppgår till 120 miljarder kronor fram till 2026. Detta beror på att skatter och avgifter i grova drag växer med BNP medan statsbudgetens utgifter växer långsammare än BNP vid oförändrade regler – detta trots att befolkningen växer. Utrymmet skapas alltså av en automatisk urholkning av resurser till våra offentliga åtaganden. När det gäller satsningen på tandvården så anser vi att det är motiverat att använda en del av det framtida reformutrymmet till det, i kombination med ändrade skatter.

---

beslutas av TLV, alternativt vårdgivarens pris om detta är lägre. Högkostnadsskyddet beräknas enligt samma princip som för hälso- och sjukvården, alltså 0,025 gånger prisbasbeloppet avrundat nedåt till närmaste femtiotal kronor.

